

SKY 334 İŐ SAĞLIĞI VE İŐ GÜVENLİĞİ

İŐ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN AMACI VE ÖNEMİ

Doç.Dr.Gülbiye Y. YAŐAR, Dr.Emirali KARADOĐAN

Giriş

3-6 Eylül 2017'de yapılan XXI. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nde sunulan EU-OSHA ve ILO'nun tahminlerine göre;

- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu her yıl 2,3 milyondan daha fazla kişi ölmektedir.
- Kötü iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının ekonomik maliyeti her yıl 2,7 trilyon Euro, diğer bir anlatımla dünya gayri safi yurtiçi hasılasının %3,9'udur.

<https://osha.europa.eu/en/about-eu-osha/press-room/eu-osha-presents-new-figures-costs-poor-workplace-safety-and-health-world>

- İşe bağlı ölümlerin %86'sı işe bağlı hastalıklardan kaynaklanmaktadır. Bu oran AB için %98'dir.
- İş kazaları ve meslek hastalıkları 123.3 milyon yaşam yılının kaybedilmesine veya sakatlıkla geçirilmesine neden olmaktadır (DALY - disability-adjusted life years). Bu rakamın 67.8 milyonu erken ölüm yılı, 55.5 milyonu ise sakat olarak geçirilen yıllardır.
- Birçok AB ülkesinde İSG maliyetlerinin en önemli nedenini mesleki kanserler, ikinci önemli nedenini ise kas iskelet sistemi bozuklukları oluşturmaktadır.

<https://osha.europa.eu/en/about-eu-osha/press-room/eu-osha-presents-new-figures-costs-poor-workplace-safety-and-health-world>

ILO verilerine göre dünyada;

- her 15 saniyede 153 işçi iş kazası veya meslek hastalığına maruz kalmakta,
- her 15 saniyede bir işçi iş kazası veya meslek hastalığı sonucunda hayatını kaybetmektedir.
- Bu durum her gün 6.300, her yıl ise 2.3 milyondan fazla çalışanın iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle hayatını kaybettiği anlamına gelmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı

- İşçileri korumak,
- Üretim güvenliğini sağlamak,
- İşyeri güvenliğini sağlamak

İşçileri korumak

- İş sağlığı ve güvenliğinin kuşkusuz en önemli amacı; iş kazaları ve meslek hastalıklarını meydana gelmeden önce önleyerek işçilerin hayatlarını ve vücut bütünlüklerini korumaktır.

İş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasıyla çalışanlar için tehlikeden uzak ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlanmış olacaktır.

Üretim güvenliğini sağlamak

- İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınan bir iş yerinde iş kazası ve meslek hastalığının meydana gelme riski azalacağından üretimin güvenliği sağlanmış olacaktır.
- Üretim güvenliğinin sağlanmış olması iş kazası ve meslek hastalıkları sonucunda ortaya çıkan iş gücü ve iş günü kayıplarını azaltacak, dolayısıyla verimlilik artışına neden olacaktır.
- Üretim güvenliğini sağlamak işverenlere ekonomik açıdan da katkıda sağlayacaktır.

İşyeri güvenliğini sağlamak

- İşyerinde alınacak iş sağlığı ve güvenliği önlemleri ile güvenli bir çalışma ortamı yaratılarak, makine arızaları, üretim durması, patlama ve yangın gibi tehlikeli durumlar ortadan kalkacak ve işyeri güvenliği sağlanmış olacaktır.

İş Güvenliğinin Önemi

İş sağlığı ve güvenliği konusunun önem kazanmasının nedenleri

- Teknik zorunluluklar,
- Ekonomik zorunluluklar,
- Sosyal zorunluluklardır.

Teknik Zorunluluklar

Günümüzde çalışma hayatında yer alan kişilerin karşılaştıkları risklerin sayısı ve niteliği geçmişte yapılan üretime bağlı olarak kişilerin çalışma hayatında karşılaştıkları risklerin sayısı ve niteliğinden oldukça farklı hale gelmiştir.

Yeni teknolojilere bağlı olarak geleneksel riskler azalmakta, niteliği değişmekte, ancak yeni riskler söz konusu olmaktadır.

Ekonomik Zorunluluklar

- Üretimde yeni teknolojilerin kullanılmasıyla birlikte üretimin maliyeti artmaktadır. Yeni teknoloji her zaman daha fazla harcama gerektirmektedir. İşverenler açısından yaptıkları yatırımın karşılığını elde etmek ve buna bağlı olarak kâr elde etmek önem taşımaktadır. Aksi halde, üretim faaliyetlerine devam etmeyeceklerdir.

- Ayrıca, işverenlerin kâr güdüsü içinde hareket edip iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini ikinci plana atmaları işyerlerinde işgücü devir hızını yükseltip iş kazaları ve meslek hastalıklarının sayısında artışa neden olmaktadır.
- Ancak yalnızca kar güdüsü ile hareket etmek, verimliliği ve motivasyonu azaltarak işletmelerin ekonomik açıdan daha çok zarara uğramasına neden olur.

Sosyal Zorunluluklar

- Sanayi Devrimi sonrasında oluşan “*bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler*” şeklinde ifade edilen klasik liberal düşünce yapısına bağlı olarak devlet çalışma hayatına müdahale etmemiş, piyasada her şeyin kendi kendisine denge noktasını bulacağı düşünülmüştür.
- Ancak, işgücü arzının yüksek buna karşılık makinelerle yapılan üretime bağlı olarak işgücü talebinin daha düşük olması sonucunda işçiler son derece olumsuz koşullarda çalışmak zorunda kalmışlardır.

- Ancak zamanla çeşitli nedenlerle devlet çalışma hayatına müdahale etmek zorunda kalmış ve düzenlemeler yapılmıştır. Günümüzde de uzun çalışma sürelerine, olumsuz çalışma koşullarına kamuoyunun ilgisiyle birlikte bu alana dikkatler yönelmekte, yeni çalışmaların yapılması söz konusu olmaktadır. Nitelim ülkemizde, kamuoyunun ilgisini tersanelerde meydana gelen iş kazalarına yöneltmesiyle birlikte bu alana ilişkin çözüm önerileri gündeme gelmiştir.
- Aynı şekilde, sliksiz hastalarının yaşadıklarına kamuoyunun ilgisini yöneltmesi yine bu konuda çalışmalar yapılmasını gündeme getirmiştir. Dolayısıyla, toplumun çeşitli kesimlerinden gelen tepkiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunun önem kazanmasında etkili olmaktadır.

İSG'nin Çok Bilimli Karakteri

- Tıp bilimleri
- Mühendislik Bilimleri
- Sosyal bilimler

Teşekkürler..